

Hållbarhet genom ökad lokal självhushållning

Omställningsnätverkets fjärde årsmöteskonferens lockade 200 deltagare till Växjö 7-8 oktober. Där fick de lyssna till inspiratören Rob Hopkins, en av grundarna till Omställningsrörelsen, och diskutera hur vi kan samskapa ett vänligare och hållbarare lokalsamhälle.

När jag kliver av tåget i Växjö två dagar innan konferensens början möts jag av Jesaja Lowejko, en av medlemmarna i den lokala föreningen Omställning Växjö. Jesaja har fungerat som något av spindeln i nätet för hela konferensen. Genom sitt jobb på Studieförbundet har han kunnat arbeta med konferensen på arbetstid. Studieförbundet har som uttalat mål att jobba med hållbarhet och omställning.

Jesaja berättar att konferensen med sina nästan 200 deltagare har engagerat många människor i de arrangerande föreningarna och organisationerna Omställningsnätverket, Omställning Växjö, Studieförbundet och Hela Sverige ska leva. Det är att de haft ett bra samarbete med kommunen och andra aktörer.

Skyttverkstad

Jag får genast hjälpa till med förberedelserna. Vi handlar varor till konferensens fikaraster. Så mycket som möjligt av varorna ska vara ekologiska, lokalt producerade eller så lite miljöbelastande som möjligt. Deltagarna har ombetts ta med egen mugg.

När jag på kvällen ansluter till en av Omställning Växjös

arbetsgrupper, som har skylt-tillverkning på sin lott, finns det förväntan i luften. Under glada tillrop över skyltar, där bara hälften av den tänkta texten fick plats i ett första försök, blir högen med färdiga skyltar allt högre.

Rob Hopkins

Vid fredag lunch sitter delar av arrangörsstaben och några ledamöter i Omställningsnätverkets kärngrupp på stadens nyaste kafé och går igenom de sista förberedelserna när dörren öppnas och Rob Hopkins med välkomstfölje kliver in. Arbetet avstannar ögonblickligen och alla tittar nyfiket på mannen som vi hört så mycket om, och låtit oss inspireras av från olika filmklipp och böcker som han skrivit. När känslan av överraskning lagt sig går vi alla fram och hälsar på Rob. Det visar sig att nattågen genom Europa strulat och att han är glad att vara framme i tid.

Rob Hopkins och en grupp människor i engelska Totnes startade Omställningsrörelsen 2006. De hade insikten att när utvinningen av de fossila energikällorna blir svårare och dyrare, kommer samhället att tvingas anpassa sig till en drastiskt minskad energitillgång.

I en starkt globaliserad värld skulle man inte kunna lita på långväga transporter av livsmedel eller gas och olja. Bättre då att satsa på ett stabilt och hållbart lokalsamhälle. Genom att säkerställa en högre grad av självförsörjning kan man återta makten från de stora multinationella företag som dominerar handeln idag. Lokalsamhället blir på så sätt motståndskraftigt (resilient) för en orolig yttre

värld. Exempel på aktiviteter som stärker resiliensen är egen produktion av livsmedel, lokal valuta som håller kvar pengarna i närområdet, satsningar på förnyelsebara energislag och kanske det viktigaste: att skapa en positiv gemenskap som med kraftfulla visioner och berättelser utvecklar lokalsamhället till hållbarhet.

Under en trivsam lunch på Hof's Lifs, som är inrymt i ett gammalt nedlagt bryggeris lokaler, får vi lära känna Rob lite mer. Han berättar bland annat att hans senaste initiativ är att starta upp ett lokalt ölbryggeri och att han gärna kollar in och smakar på de lokala ölsorterna varthelst han kommer.

De som anländer till Växjö dagen innan konferensen samlas på ett av stans större kaféer. Aktiva omställare från olika ställen i landet ansluter under kvällen. Det kommer internationella deltagare från Finland, Danmark och USA. Det blir många kära återseenden med tillhörande kramar. Men det finns en hel del nya ansikten i lokalen. Nyfiket minglar vi runt och lär känna nya omställare. Den här helgen ska vi genomföra vår fjärde årsmöteskonferens och så här många har vi inte varit på någon av de tidigare.

Omställningsnätverket

Omställningsrörelsen kom till Sverige 2009 och lokala initiativ startades över stora delar av Sverige. För att stödja och samordna de lokala initiativen bildades den ideella föreningen Omställningsnätverket 2013. Föreningen är partipolitiskt obunden och jobbar enligt principer från Transition network.

Utmaningen är att nå ut till så många initiativ och intresserade människor som möjligt.

Under kvällen på kaféet uppträder flera lokala artister med låtar som har hållbarhetstema. Vid två tillfällen intervjuas Rob Hopkins. Han är väldigt jordnära och anspråkslös, delar med sig av egna erfarenheter och inspirerar med berättelser från flera länder i Europa. Han ger oss "tonläget" för konferensen. Det ska vara roligt, det man gör i omställningens namn.

Gräva ner biokol

På morgonen, innan den egentliga konferensen startar, drar ett gäng med Rob Hopkins i täten iväg ut med spadar i händerna. De ska gräva ner biokol i jorden. På alla stopp som Rob gör under sin turné i Sverige vill han manifestera det faktum att vi människor i västvärlden orsakar mer utsläpp av koldioxid än vad planeten kan ta hand om. Genom att gräva ner motsvarande 11 kilo rent biokol om dagen kan man kompensera för sina egna alldeles för stora utsläpp.

De meriterade kockarna Ulrika Brydning och Erik Måneld bjöd oss sedan på en god "svinnlunch". Den var tillredd på ingredienser som livsmedelsbutiker i Växjö skänkt till konferensen då varornas bäst före datum var nära på utgången eller att kvaliteten inte dög för att sälja i butikerna. Lunchen serverades utomhus i anslutning till ett centralt odlingsområde i staden. Där fanns en kolonialtillförelse, en tillsammansodling och en KRAV-certifierad stadsodling.

Konferens

Konferensen inleddes med att vi får inplacera oss geografiskt i rummet utifrån var vi kommer ifrån. Ett intensivt myllrande

tar vid när vi frågar oss fram längs den påvisade norr-söderlinjen. Glädjande nog är vi fler från Norrland än det brukar vara.

Rob Hopkins pratar sig sedan varm om lyckade lokala omställningsinitiativ runt om i Europa. Hur från början små initiativ får följd effekter och blir omvälvande för områdets framtid. Han tar upp vikten av att kunna bygga nya berättelser. Vi behöver återerövra vår egen fantasi möjligheter att berätta om en bättre värld. Hittar vi visioner, som lockar många in på den hållbara vägen, kan vi hinna ställa om i tid. Eller som Rob uttryckte det vid flera tillfällen: "If we try and do what needs to be done on our own, it will be too little, if we wait for the governments it will be too late but if we all come together with the people around us it might just be enough and it might just be in time".

Utifrån en "palett" med 20-talet olika föredrag och workshops får vi sedan välja fritt vad vi vill förkovra oss i under eftermiddagens tre pass. Det finns till exempel en workshop om inre omställning, ett föredrag och workshop om hur den moderna

breddbandsbullen på landet skulle kunna fungera, hur man återbrukar tidningar och textilier, hur ska man uttrycka sig i media för att nå ut, hur startar man en "poddradio" eller lyssna till föredrag om vad hållbar mat är.

FNs hållbarhetsmål

På konferensens slutdag får vi undersöka de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 ur ett omställningsperspektiv. Hur kan vi skapa berättelser för de olika målen utifrån omställningens principer? Det är känt sedan tidigare att vissa av hållbarhetsmålen rimmar dåligt med omställningsrörelsens inställning till exempelvis ekonomisk tillväxt. På ett modigt sätt utforskade vi hur vi skulle kunna relatera till hållbarhetsmålen utan att göra avkall på principer och egna värderingar.

När konferensen avslutas med sedvanlig gruppbild är jag uppfyllt av alla energigivande möten med likasinnade, all ny inspiration till att göra annor-

Foto: Abigail Sykes

Gänget som gräver ner biokol. Från vänster: Jessica Viktorsson, David Olausson, Akiko Fridh, Agnes Asker, Rob Hopkins, Lena Jidne, Niklas Högberg, Ingemar Karlsson och Magnus Pihl.

Deltagarna som avslutade Omställningsnätverkets fjärde årskonferens.

Foto: Abigail Sykes

Svinnlunch – utelunch tillredd av matvaror som nästan är utgångna eller för tula att säljas i butik.

Foto: Peo Eriksson

Den längsta skylten till konferensen färdigställs av arbetsgrupp från Omställning Växjö.

lunda på min hemmaplan. Det är tydligt att vi som väldigt ung förening och rörelse behöver känna den gemenskap som en sådan här väl genomförd konferens ger. Att vi sedan får besök av Rob känns som ett erkännande att vi är på rätt väg.

Peo Eriksson, omställare på Frösön och styrelseledamot Omställningsnätverket

FAKTA: BIKOL

Biokol tillverkas genom att elda under för liten syretillgång. Biokolet bryts ner väldigt sakta och ger näring till jorden. Fantastiskt bra att ha i grönsakslandet. Läs mer på www.omstallning.net, www.transitionnetwork.org.